

MOVE Værktøjskasse

til mere bæredygtig transport

Interreg

Co-funded by
the European Union

Öresund-Kattegat-Skagerrak

MOVE Værktøjskasse til mere bæredygtig transport

I Værktøjskassen deler vi erfaringer, metoder og redskaber fra MOVE-projektets arbejde med mere bæredygtig transport på tværs af Danmark, Norge og Sverige.

MOVE-projektet, som Interreg ØKS har medfinansieret, har testet tiltag for at få flere til at anvende mere bæredygtig transport. Vi har haft fokus på børn og unges transport, voksnes pendling til arbejde og brugen af knudepunkter, hvor kollektiv trafik forbindes med andre transportformer.

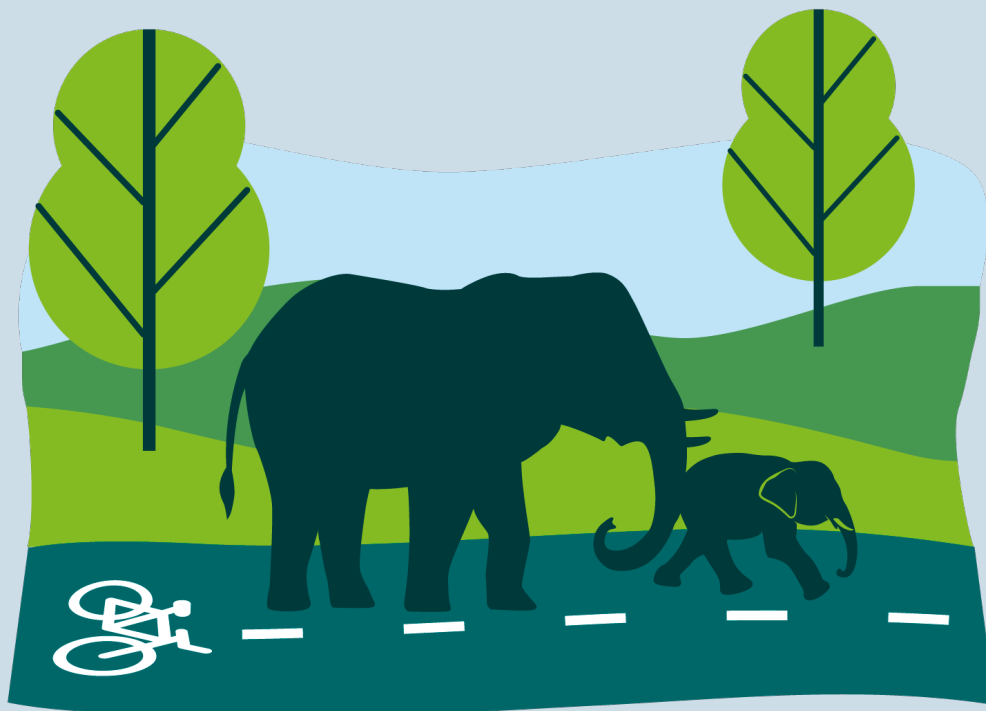
I udviklingen af testene har vi samarbejdet med målgrupperne, hvor vi blev klogere på hvilke barrierer, de oplever i forhold til at

transportere sig mere bæredygtigt i deres hverdag. Vi har anvendt viden om adfærdsteori og nudging – blandt andet nudging i form af små virkemidler, som kan bruges til at påvirke adfærd i en ønsket retning.

De mange tests og cases har ført til erfaringer og viden, som vi deler i MOVE Værktøjskassen. Der er både metoder og konkrete redskaber samt eksempler fra de cases, som vi har arbejdet med.

Læs mere på
MOVE-hjemmesiden.

Indholdsfortegnelse

- 04 Værktøjer til børns transport
- 05 Nudging-idéer til børns transport
- 06 Værktøjer til unges transport
- 07 Gode råd til når unge er målgruppen
- 08 Værktøjer til pendling
- 09 Gode råd til arbejdet med pendling
- 10 Værktøjer til knudepunkter
- 11 Vigtige greb til arbejdet med knudepunkter

Værktøjer til børns transport

I både Danmark, Sverige og Norge går og cykler færre børn til skole. I stedet bliver de kørt af deres forældre. Det giver øget trængsel og utryghed omkring skolerne, samtidig med at børnene ikke får tilstrækkeligt kendskab til de mere bæredygtige transportformer.

I MOVE har vi gennem vores cases identificeret en række metoder og tiltag, der kan styrke mere bæredygtig transport blandt børn.

Skab opmærksomhed og anledning med kampagner og konkurrencer

Kampagner og konkurrencer giver opmærksom og øget refleksion. De skaber en anledning til at prøve noget andet, end hvad man normalt gør. Men der er brug for gentagende information, og at de fysiske rammer er til stede.

Eksempler på kampagner, som vi har haft succes med i MOVE-projektet, er Trafikdag, På Egne Ben og Helt Selv - Sammen. Læs mere om dem på MOVE-hjemmesiden.

Læs mere om værktøjerne her på MOVE-hjemmesiden.

Husk kommunikation til og med forældrene

Forældre sætter rammerne for deres børns transport. Det er vigtigt at have respekt for forældrenes eventuelle bekymringer. Derfor skal man huske at kommunikere til og med forældrene, når man vil arbejde med børns transport. Her kan små videoer fungere godt, og især hvis det er børnene selv, der fortæller.

MOVE-projektet har blandt andet vist, at børn påvirker deres forældre – eksempelvis når de spørger om lov til at gå eller cykle i skole, fordi vennerne gør det.

Lav tryghedsvandring med elever og forældre

Et tiltag, vi i MOVE har haft god succes med, er såkaldte tryghedsvandring sammen med eleverne og deres forældre. Vandringerne har haft til formål at blive klogere på de barrierer, både børn og voksne oplever til og fra skole.

Nudging-idéer til børns transport

I MOVE-projektet har vi arbejdet med nudging i forhold til børns transport og har gode erfaringer med:

01

Plakat eller point-hæfter, hvor man kan skrive på og følge ens point-jagt i konkurrencer.

02

Ugeplaner, som eleverne får med hjem. Disse er en god platform til kommunikation af nudging-budskaber.

03

Ugentlige motivationsbreve.

04

At der allerede er givet de første point i konkurrencer, så man ikke starter fra nul.

05

Hovedpræmier og ugepræmier at dyste om.

06

Sommer-bingoplade, hvor man opfordres til mere bæredygtig transport i ferien fx gå skolevejen eller cykle efter is – i stedet for at tage bilen.

07

Få børnene til at udsmykke skolen med budskaber om mere bæredygtig transport.

08

Læserindlæg i aviser. Dette kan være med til at starte en bredere debat.

Værktøjer til unges transport

Flere og flere unge kører i bil til og fra uddannelse – både i Danmark, Norge og Sverige. Det giver øget trængsel og usikkerhed ved skolen, og unge tillægger sig en ikke-bæredygtig transportvane.

Gennem cases har vi i MOVE-projektet identificeret en række metoder og tiltag, som kan anvendes som værktøj til at arbejde med unges transportvaner.

Kampagner, gamification og konkurrencer

I MOVE har vi testet kampagner målrettet unge, og erfaringen er, at kampagner og konkurrencer fungerer godt, når de unge oplever en belønning. Men kampagner skaber ikke forandring af sig selv. Det er derfor vigtigt at tage højde for lokale forhold såsom cykelparkering og -stier.

De unge peger desuden selv på gamification som et relevant nudging-tiltag. Et eksempel herpå er kampagnen 'Den Grønne Gymnasiedyst' i Midtjylland, hvor klasserne via en app samlede point for deres grønne transport og dystede om præmier.

Ungeambassadører

Når man samarbejder med unge, er det vigtigt, at relationen er så ligeværdig som mulig. Vores erfaring er, at det fungerer godt at samarbejde med ungeambassadører, som kan videreformidle projektets centrale budskaber.

Undgå at indføre forbud mod bilen

Kørekort er en stor del af unges identitet. Det er derfor ikke optimalt at indføre forbud mod transport i bil. Samtidig kan bilen for flere unge være den eneste reelle transport-

mulighed. Vær derfor bevidst om at henvende jer til dem, der har mulighed for at ændre deres transportvane i en mere bæredygtig retning.

Synliggør transportmulighederne og øg bevidstheden

I MOVE har vi arbejdet med at synliggøre de forskellige transportmuligheder – herunder synliggørelse af bus-muligheder, udlån af elcykler og læringsforløb i undervisningen – for på den måde at øge unges bevidsthed om deres transportvalg.

Husk forældrene

Forældre spiller en stor rolle i forhold til unges transport – eksempelvis hvis de giver et lift eller stiller en bil til rådighed. Forældre kan derfor med fordel involveres, når man arbejder med unges transport.

Læs mere om værktøjerne her på MOVE-hjemmesiden.

Gode råd til når unge er målgruppen

Når unge er målgruppen, er det særligt vigtigt, at man kommunikerer på en måde, som passer til dem. Her er gode råd fra MOVE-projektet:

- Brug gerne de ord og sætninger, som unge bruger, når de fortæller om deres transport.
- Brug gerne visuelle ting i dialogen, det gør det nemmere at forstå, hvad man snakker om.
- Læg om muligt workshops i undervisningstiden, så der er større mulighed for unge at deltage.
- Det kan dog også have en positiv effekt at møde unge uden for skolen, da det kan skabe mere ligeværdighed og en mere neutral kontekst.
- Fortæl de unge, hvordan deres indsigter konkret er blevet taget i brug.
- Hav altid snacks og slik med. Det hjælper på energien.
- Hav respekt for forældrenes tid og bekymringer.
- Hav respekt for lærernes tid og skolens årshjul.
- Sæt dig ind i de transportmæssige udfordringer, skolen har. Det er vigtigt at forholde sig til den specifikke skole og geografiske sammenhæng.

Værktøjer til pendling

Arbejdsrejser udgør en stor del af al transport. Tendensen er, at langt størstedelen kører alene i bil, hvilket har konsekvenser for både klimaet og folkesundheden.

I MOVE-projektet har vi gennem cases identificeret metoder og tiltag, der kan hjælpe virksomheder og aktører med at arbejde med medarbejdernes pendling.

Motivation og forankring

Motivation og forankring er afgørende for at lykkes med arbejdet med medarbejdernes pendling. Sørg for stærk ledelsesopbakning, da den er nødvendig for at prioritere ressourcer og skabe fremdrift. Og udpeg en dedikeret nøgleperson, som kan sikre kontinuitet og koordinering.

Brug kampagner og konkurrencer

Kampagner og konkurrencer – eksempelvis med point og apps – kan øge engagementet og på sigt understøtte ændrede transportvaner.

Ved at fejre resultater og anerkende indsatsen undervejs styrkes motivation, fællesskab og en ny kultur.

Kommunikér tydeligt og ofte – og fremhæv rollemodeller

Brug korte og klare budskaber, der er lette at huske og gentage. Eksempelvis 'Ta´ aktive og grønne valg', som er slagordet i Agder fylkeskommunes Grønne arbejdsrejser.

Fremhæv gerne medarbejdere som rollemodeller – deres egne erfaringer gør budskabet troværdigt og inspirerer andre til at være med og ændre vaner.

Fremme cykling

I MOVE har vi haft god succes med udlån af elcykler, så medarbejdere kan teste om det er noget for dem, samt give mulighed for at lease elcykler via ens arbejdsplads. Vi har også haft god succes med praktiske tiltag som at opgradere cykelfaciliteterne på arbejdspladsen.

Fremme samkørsel

I MOVE har vi haft god succes med at tilbyde digitale løsninger som samkørselsapps for at gøre det lettere for kollegaer at finde hinanden og aftale at køre sammen. Vi har også gode erfaringer med reserverede parkeringspladser for samkørsel.

Fremme brug af kollektiv trafik

Erfaringer fra MOVE viser, at pris og enkelthed er stærkere drivere for at ændre adfærd. Mulighed for at arbejde undervejs, pendlerkort på bruttolønsordning, information på skærme og kampagner for at afkræfte myter og fremhæve hvad tiden i den kollektive trafik giver af muligheder, gør den kollektive trafik mere attraktiv at benytte.

Gode råd til arbejdet med pendling

Alle virksomheder og ansatte er forskellige. Derfor er pendlere som målgruppe bred. Her følger vores gode råd i arbejdet med pendlere som målgruppe:

01

Virksomheder og medarbejdere er forskellige – test derfor tiltag, der matcher medarbejdernes behov.

02

Undersøg medarbejdernes behov og identificér de barrierer, de oplever.

03

Involver medarbejderne i planlægningen for at få en bedre forståelse af transportbehovet.

04

Udvikl løsninger i fællesskab frem for at præsentere færdige løsninger.

05

Brug workshops, undersøgelser og pilot-tests til at finde barrierer og skabe gode løsninger.

06

Respektér medarbejdernes tid og vælg tidspunkter, der passer ind i deres hverdag.

07

Udpeg eventuelt medarbejdere, der kan repræsentere flertallets perspektiver.

Læs mere om værktøjerne her på MOVE-hjemmesiden.

Værktøjer til knudepunkter

Et knudepunkt – eller mobilitetshub – samler flere transportformer og gør det lettere at vælge mere bæredygtige rejser. I MOVE er der gennemført flere tests, som har undersøgt, hvad der motiverer borgere i nærheden af knudepunkter til at lade bilen stå.

I landdistrikter, hvor bilen dominerer, kan knudepunkter styrke adgangen til kollektiv transport og øge mobiliteten for flere. Her præsenterer vi metoder og initiativer, der kan understøtte udviklingen af attraktive knudepunkter i yderområder.

Undersøg hvad der motiverer borgere til at bruge – eller fravælge – knudepunktet
Indsigt i målgruppens behov og barrierer er afgørende for at kunne udvikle relevante tiltag og ændre adfærd. I MOVE har vi blandt andet anvendt spørgeskemaer, lokale kanaler og borgerinddragelse til at indsamle viden.

Information om synlighed

Information og synlighed er afgørende for, at borgere føler sig trygge og vælger at bruge knudepunktet. Klar information om ruter, tider, faciliteter og tryghed gør det lettere at vælge kollektiv transport.

Tryghed ved skift mellem transportformer
God belysning, overdækning og sikre parkeringsmuligheder øger oplevelsen af tryghed og er afgørende for at få flere til at bruge knudepunkter. F.eks. har Midttrafik i MOVE testet en Bike-Pod, som er en ny form for cykelparkering, der øger oplevelsen af tryghed.

On-demand tjeneste

On-demand transport og fleksible bestillingstjenester gør det lettere at vælge mere bæredygtige transportformer, og erfaringerne fra Varbergs kommun viser, at en on-demand bus kan øge brugen af kollektiv transport betydeligt.

Flere aktører skaber kompleksitet

Flere aktører skaber kompleksitet, så det er vigtigt at kortlægge ansvar og sikre et sammenhængende system på tværs af grænser. Samarbejde og fælles møder mellem alle parter gør det desuden lettere at finde helhedsorienterede løsninger.

Arbejdet med knudepunkter tager lang tid
Knodepunktstiltag tager ofte længere tid end forventet. Selv i et treårigt projekt oplevede vi, at dele af eller hele tests måtte opgives, fordi tiden blev for knap. Overvej derfor, om der er mindre tiltag, der kan gøres undervejs, mens der arbejdes på de større ændringer.

Vigtige greb til arbejdet med knudepunkter

Ved knudepunkter er målgruppen meget bred, og derfor kan det være sværere at målrette tiltag. I MOVE har vi haft god erfaring med at personificere målgruppen – dem der sparer tid, dem der får billigere transport ved at spare bilen, dem der nyder fritid under transport.

Her følger vores gode råd, når man arbejder med knudepunkter:

- Start hurtigt op. Ting tager længere tid, og du møder barrierer undervejs, som forsinker processer.
- Giv aftensmad og inviter hele familien til workshop. Idéer kan også komme fra børn og unge – på den måde får I flere til at deltage.
- En kasse med genstande som billeder, LEGO, piberensere, farvekridt, tusch, post-it, slik og et kort over området kan give mere kreative idégenereringer.
- Udover borgerne i målgruppen bør andre relevante aktører også inddrages – ved knudepunkter i yderområder kan det være kommunen, regionen, trafikselskabet og lokale aktører. Alle parter bør involveres, hvis knudepunktstiltag skal lykkes.

Læs mere om værktøjerne her på MOVE-hjemmesiden.

MOVE Værktøjskassen er udviklet af partnerne
og medfinansieret af Interreg ØKS.

Interreg

Co-funded by
the European Union

Öresund-Kattegat-Skagerrak

